

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Halina Kiryło

w sprawie z wniosku P. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 kwietnia 2014 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 listopada 2013 r.

1. oddała zażalenie,

**2. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego) na rzecz
adwokata A. K. - Kancelarii Radców Prawnych i Adwokatów w G.,
kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę
należnego podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia
za pomoc prawną świadczoną wnioskodawcy z urzędu w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2013 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę
wnioskodawcy P. B. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym
wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 marca 2007 r., ... 3314/5, w sprawie

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S., o wysokość świadczenia.

Zgodnie z ustaleniami, na rozprawie w dniu 14 listopada 2012 r. wnioskodawca zgłosił do protokołu skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 8 czerwca 2000 r. i z marca 2007 r. „w oparciu o orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym nie można cofnąć przyznanej renty”. Uzupełniając braki formalne skargi, wnioskodawca - w piśmie z dnia 22 maja 2013 r. - wskazał, że podstawą wznowienia jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego wydany w marcu 2012 r., dotyczący niemożności „zabrania raz przyznanej renty”, dlatego też zarówno „wyrok Sądu z 2000 r. oraz 2007 r. był niesłuszny tak jak opinia lekarza orzecznika oraz biegłych sądowych”. Sąd Apelacyjny ustalił, że w sprawie ... 2101/99, zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r., wniesiona przez wnioskodawcę skarga o wznowienie postępowania została zarejestrowana pod sygnaturą ... 2061/12 i odrzucona przez Sąd postanowieniem z dnia 6 czerwca 2013 r. Nadto ustalono, że w 2007 r. w sprawie wnioskodawcy, zarejestrowanej pod sygnaturą ...3314/05, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 22 marca 2007 r. oddalił apelację wnioskodawcy.

W uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem (z dnia 22 marca 2007 r.), Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z art. 410 k.p.c., podlega ona badaniu wstępnemu, którego przedmiotem jest zbadanie zachowania terminu oraz stwierdzenie istnienia jednej z ustawowych podstaw wznowienia. Powołując się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2010 r., I CZ 16/10, (niepublikowane) podkreślił, że Sąd nie ogranicza się do badania, czy wskazane w skardze okoliczności odpowiadają ustawowym podstawom wznowienia, ale obejmują ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy podana podstawa nie zostanie przez Sąd stwierdzona. Badanie dopuszczalności skargi obejmuje także ocenę, czy okoliczności przytoczone przez skarżącego wypełniają ustawowe podstawy wznowienia. Oznacza to, że przytoczenie okoliczności, które nie wypełniają ustawowych podstaw wznowienia i

wynika to już z treści samej skargi, pozwala na jej odrzucenie (art. 410 § 1 k.p.c.). Zgodnie natomiast z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98 (OSNP 2000 nr 6, poz. 254) odrzucenie skargi o wznowienie postępowania w trybie art. 410 § 1 k.p.c. może nastąpić tylko wtedy, gdy skarga nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, nie zaś gdy podstawa ta nie jest merytorycznie uzasadniona. W rozpatrywanej sprawie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie istniała wskazana w skardze podstawa z art. 401¹ k.p.c., co tym samym uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie skargi. Sąd podkreślił, że skarżący ani w skardze o wznowienie postępowania zgłoszonej do protokołu posiedzenia Sądu Okręgowego w B., ani w piśmie z dnia 22 maja 2013 r., w którym uzupełnił braki formalne skargi, nie wskazał, który wyrok Trybunału Konstytucyjnego miałby stanowić podstawę ewentualnego wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 marca 2007 r. Co prawda w piśmie z dnia 22 maja 2013 r. wnioskodawca podał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego został wydany w marcu 2012 r. i dotyczy niemożności „zabrania raz przyznanej renty”, jednak analiza dokonana przez Sąd drugiej instancji doprowadziła do wniosku, że żaden wyrok dotyczący świadczeń rentowych nie został wówczas wydany.

Jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, że okoliczności w niej wskazane nie wyczerpują ustawowej przesłanki wznowienia postępowania, wymienionej w art. 401, 401¹ i 403 k.p.c., to podnoszona w żądaniu podstawa prawna żądania nie zachodzi. W takim przypadku skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia i podlega odrzuceniu, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający istotny wpływ na wynik sprawy, polegający na „błędym ustaleniu przez Sąd Apelacyjny, iż nie istnieje wyrok Trybunału Konstytucyjnego, na którego rozstrzygnięcie powoływał się skarżący, pomimo możliwie najbardziej precyzyjnego wskazania przez Skarżącego daty wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny oraz problematyki rozstrzygnięcia oraz pomimo faktu, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego, wbrew twierdzeniom Sądu Apelacyjnego, w rzeczywistości został wydany (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r., sygn. akt K 5/11)”, oraz

naruszenie przepisów postępowania – „art. 401¹ k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne uznanie, że nie zaistniała przesłanka umożliwiająca wznowienie postępowania, na podstawie przepisu art. 401¹ k.p.c.”, „art. 410 § 1, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, podczas gdy skarga oparta była na ustawowej podstawie i nie podlegała odrzuceniu”. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania w tym kosztach postępowania zażaleniowego i kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że wbrew ustaleniom Sądu drugiej instancji, wyrok Trybunału Konstytucyjnego, na który powoływał się skarżący, dotyczący niezgodności z konstytucją art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), został wydany w dniu 28 lutego 2012 roku, K 5/11 (ogłoszony w dniu 8 marca 2012 roku, Dz.U. z 2012 r., poz. 251). Tym samym - w ocenie pełnomocnika, nie ulega wątpliwości, że została spełniona przesłanka z art. 401¹ k.p.c., na podstawie której wnioskodawca może żądać wznowienia postępowania, a wniesiona skarga o wznowienie postępowania zakończona prawomocnym wyrokiem nie podlega odrzuceniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione, mimo że trafnie wskazano w nim, iż powołanie się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, jako podstawę skargi o wznowienie postępowania, wykluczało jej odrzucenie, w trakcie wstępnego badania sprawy. Niemniej jednak tak Sąd Apelacyjny, jak i zażalenie pomija okoliczność, że skarga dotycząca wznowienia postępowania zakończona prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 marca 2007 r., została złożona w dniu 14 listopada 2012 r., a więc już po upływie terminu określonego w art. 408 k.p.c., w myśli którego po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana. W orzecznictwie zwrócono uwagę

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CO 59/13, *LEX nr 1391366* i orzecznictwo w nim cytowane), że zasadniczą funkcją terminu oznaczonego w tym przepisie jest ustanowienie bezwzględnej granicy czasowej, po upływie której skarga o wznowienie nie może być skutecznie wniesiona, zaś termin ten rozpoczyna bieg w chwili uprawomocnienia się orzeczenia, przeciwko któremu skierowana jest skarga. Wskazany pięcioletni termin ma charakter terminu prekluzyjnego prawa procesowego, a więc nie podlega przywróceniu, zaś w razie jego upływu skarga o wznowienie jest niedopuszczalna.

Na koniec warto też marginalnie wspomnieć, że zgodnie z art. 407 § 1 i 2 k.p.c. w sytuacji określonej w art. 401¹ k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, co w okolicznościach sprawy nastąpiło w dniu 8 marca 2012 r. Tym samym skarga była spóźniona (została złożona w dniu 14 listopada 2012 r.), nie przesądzając, w trakcie wstępnego badania sprawy, „przydatności” wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r., K 5/11 (Dz.U. z 2012 r., poz. 251), na który powoływał się skarżący, w okolicznościach sprawy.

Tym się kierując orzeczono jak w postanowieniu, po myśli art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy - § 12 ust. 2 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) – jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461.